

SZARVAS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Beliczey utca 11. szám, hova a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.
BÉRMENTETLEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre . . . 2 frt
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 8 kr.
MEGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház,) hová az elő-
fizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDÍJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJČÁR.

Demokrácia.

Ne vonjanak vállat a hatalmasok, hogy most olyan sűrűn pengetjük a társadalmi kérdéseket. A nembánomság, a semmivel nem törődés unja az erkölcsös prédikációt, — elhiszük, — de el fogjuk mondani intéseinket annyiszor, ahányszor kell, hogy megértsék s ha minden egyes szavunkra csak egy-egy ember is akad, aki megért, már megvan a jutalmunk, az elégtételünk, a dicsőségünk.

A társadalmi elzúllás lejtőjén állítjuk meg az emberiséget, az erős polgári rendet s figyelmeztetjük a közel jövőre veszedelmekre.

Az uralkodó középosztály arisztokrata göggel eltelve fumigálja az idők nagy mozgalmait. Nézi, de nem látja támadni az új rend százmillió hadseregét s bedugván füleit, azt hiszi, hogy nem is zeng a jövő dala, melyet viszhangoznak a hegyek, völgyek és tengerek.

Ugyanaz a romlás, ugyanaz az erkölcsi téboly, ugyanaz az erőszakos zsarnokság uralkodik, — mint uralkodott száz évvel ezelőtt, a mikor támadt a harmadik rend, a nagy tömegek, a „polgárok“ rendje — az arisztokracziának emelt vértapadok körül. És eszimplomákból önként következik, hogy a támadó rend, az új jelszavak alatt küzdők milliói, elfogják söpörni a föld színéről a polgártársadalmat, százezernyi szurnyával és ezernyi ágyujával együtt.

El fogja söpörni, — ha oda engedjük a dolgot jutni.

Ha nem jönnek el az erős, a láng lelkű tanítók, a kik figyelmeztetik a polgártársadalmat igazi kötelességeire, azokra a kötelességekre, a melyeket magára vállalt a nagy francia forra-

dalom idején, hogy a hármás jelszót keresztül viszi a várkeresztségen s megváltja vele az egész emberiséget.

A szabadság, egyenlőség és testvériségben megfogant és vérell megmentelt demokrácia nem nem váltotta be ígéréit.

Ma ismét egyenlő jogokat követelnek a milliók, — mert valljuk meg nincs egyenlő jogok; ma ismét sötét szellemek kezdik ki a szabadság és testvériség szent jelszavait. A fölszabadított emberiségben új rétegek támadtak, melyek meg megkísértik a régi nótát elfújni a demokraczi szent jelszavainak védelme alatt.

És hatalmas viszhang felel rá a mélységből a „Marseillaise“ dallamára, s az ismerős hangot megértik az elnyomottak s egyre erősödik, egyre megnyúlóbb lesz a kórus, mely az új tan oltára körül felhangzik.

Pedig hogy hívják ezt az új tant? Szociáldemokrácia.

Szociáldemokracziának hívják az új hitvallást, hogy megkülönböztessék a demokracziától, mintha léteznék olyan demokrácia is, a mely nem szociális, mintha léteznék olyan polgártársadalom is, mely nem az egész emberiségnek, minden egyes egyének javát akarná előmozdítani, hanem csak bizonyos kasztok, rétegek érdekeinek hordozója volna.

Ilyen demokrácia nem létezik s ezért nem kell felülni azoknak az üresfejűeknek, akik a szociáldemokracziával valami fenséges különbséget akarnak kreálni a két fogalom között.

Vizont nem kell azt hinnem, hogy benne élünk az igazi demokracziában. E tekintetben ferde utra lépett a polgári társadalom. Az üresség, a nagyozlás, a stréberség, a lakájtempók

mindenféle válfaja járványkényt pusztít s a tehetségtelenek előre tolazkodása tehetetlenné teszi az igazi tehetségeket, akiknek jobb az izlésük, több az önértékük és finomabbak az érzelmeik, semhogy könyökharczezal, tányérnyalással akarnának maguknak szabad utat biztosítani az előrehaladásban.

Valóban jól tenné a polgártársadalom, ha mélyére tekintene jelenének. Jól tenné, ha nemcsak az első sorban tolongó sokaságra vetné futó tekintetét munkája közben, hanem elkalandoznék a társadalom napszámosai körébe is, ahol hamarabb észre veheti a tehetségeket, az erőt, a becsületet.

A tátonyó gomblyukat be kell foldozni, az érdemkeresztet hivalkodóktól meg kell tagadni a tiszteletet s az öseivel dicsekvő epigont figyelmeztetni kell arra, hogy a családfák már csak penész gyümölcsöket teremnek s manapság minden polgár őse a saját családjának. Az érdemek mérlegelni csak ott kell, ahol valaki kötelességein túl is jót, hasznosat tudott teremteni a köz érdekében.

A polgárságon áll a jövő veszedelmeinek elhárítása is — s ma inkább mint valaha! Vegyék ki a szédélgők kezéből a társadalmi demokrácia lobogóját, tiszítsák meg jelszavait a hazugságoktól s maguk álljanak a munkás milliók élére — követelvének számukra emberi jogot, emberi sorsot, emberi szabadságot.

A törvények nem kőoszlopok s nem örök irvák. Az új idők újításokat kívánnak s mindig jobb, ha nem az erőszaknak enged az emberiség, hanem önmaga korrigálja meg a multak hibáit. A demokrata társadalomnak módjában lesz kidönteni, a korhadt oszlopokat államrendje

SZARVAS ÉS VIDÉKE TÁRSZÁJA.

A rossz szó.

A „Szarvas és Vidéke“ számára fordította:

Végyváry R. Ferencz.

I.

Armod községében, melyet hóborította hegyesek öveznek, néhány évvel ezelőtt két Bányász-fiu lakott. József és Mátyás. A legősztöbb testvéri szeretet fűzte őket egymáshoz és már abban az időben, midőn még atyjuk élt és ő vezette a gazdaságot, azt mondták a falu lakosai két összetartó emberről: — Ugy összetartanak mint a Bányász fiuk! De mikor már öhaltóká is lettek, még mindig — és joggal — fennállott e példászerű mondás. József, a ki idősebb volt, elhall atyja kívánsága szerint átvette a gazdaságot és ücsesét magánál tartotta. Isz messze vidéken ismeretes hegymászó volt és nyaranta, hivatásához képest bejárta az idegenekkel a hegyeket. Két év óta télen sem tartózkodott otthon, mivelhogy bátyja tanácsának ellenére átvette egy közeli csúcson felállított időjárás ór hely felügyeletét. Sok ilyen ór hely van az Alpeseken és az itt tett megfigyelések és mérések a tudományra nevezte nagyfontosságúak.

Bár a felügyelő szobáját elég kényelemmel rendezik le, sőt manap-ág már nem egy állomás telefon állal össze van kötve a völgyben fekvő faluval, a felügyelőt

el is látják minden szükségessel, még szórakoztató olvasmányokban sincs hiánya; mindamellett az ilyen remeteélet, az emberektől elkülönítve, napról-napra, hónapról-hónapra egy árva lélek sincs az ember közelében, magasan a falubeliek lakásai fölött, jégtől-hótól körülveve, vad zivatarok rémes zúgása közt nemcsak borzasztóan szomorú, de ilyen gyakran komoly veszélyeknek kitétt.

Ugy látszott, mintha a szép őszre hirtelen beáll a tél; siettet is Mátyás az utolsó készülődéseket megfenni, hogy téli szállásába felköltözködjék. Az áttelelésre szükséges holminak nagy részét már idejekorán felvitték, de akadt meg azonkívül egy-más beszerezni való. Semmit sem volt szabad elfelejteni, mert utólag felszállítani valamit lehetetlen vagy legalább is nagyon nehéz volt. Ez okból Mátyás szekrényére akasztott egy palatáblát, a melyre feljegyzett mindent, a mi a nyáron át eszébe jutott s amit magával akart vinni. Ez alkalommal jóformán tele volt írva a tábla mindenféle aprósággal, a mikről könnyuen megfeledkezik az ember, de mégis szükségeselek.

S ez a palatábla volt oka — ki hinné? — a vizsálynak.

Az utolsó napon történt, mikor Mátyás még a faluban tartózkodott. Elment a vendéglőbe, hogy elbűcsüzzék barátaitól és ismerőseitől. A beszélgetés természetesen a hegyfokon töltendő élet folyásáról szólt, a mely miatt senki sem irigykedett rája, mert jól ismerték az ezzel járó veszélyeket.

Egyszerre csak felkiált egy kis, csibemellű emberke:

— No, no! Nem kell olyan sokat képzelni. Jó magam nem vagyok óriás, hanem én is fentültenék egy pár hónapot, ha mindenem úgy megvolna, mint Bányász Mátyásnak.

A legények mosolyogva — szánakozva tekintettek a beszélőre, s egyikük megszólalt.

— Hogy óriás nem vagy, Miska, azt nem kel mondanod. Hát mindenki nem is lehet nagy meg erős hanem a nagyzással csak hagyj alább! Ilyen mellecskével ugyan fel nem jutsz az órhelyig.

A többiek nevettek, a mi dühbe hozta a kis emberkét s lármazi kezdett.

— És én mégis túlteszek rajtatok! Bizony! Mibe áll a fogadás? Tizenégy nap alatt meglátogatom odafönn Matyit s levelet hozok tőle. Egy hordó sör áll! Vasárnaphoz tizenégy napra megint itt leszek.

— Tartom a fogadást! mondja a kőfaragó.

— Én is! csatlakozott hozzá a kereskedő.

— Tíz forintot teszek öt ellen! Kiáltották a legények, s hiába való volt Mátyás intése, a henczegő emberkét nem tudta lecsillapítani s komoly útra téríteni.

Már túl is haladta az időt, mint a hogy Mátyás akarta, mert még bevásárolni valója is volt, s az estét bátyjával akarta eltölteni. Búcsút vett s lehangelva hazafelé ballagott.

József már várakozott ücsesére, s a midőn belépett a szobába, megszólította:

— No, csakhogy már itt vagy . . . Azt hittem

épületéből s helyére újabbakat, hatalmasabbakat építeni.

A demokrácia ujjaszületése lesz a jövő forradalmainak legszebb eredménye. Csak az az óhajandó, hogy ez a megújulás még a forradalmak pusztításait is megelőzze.

Jelentés

a szarvasi községi iskolaszék működéséről az 1896—97 tanévben.

Mivelhogy az iskolaszék felügyelete alá az ismétlő-iskolák és az óvodák tartoznak, jelentősemet két részre osztom s először az ismétlőkire fogok kiterjeszkedni.

Volt 4 belső és 9 külső ismétlőiskola. Összesen beiratkozott 263 fiú, 356 leány vagyis 619 növendék. Az év végén maradt 195 fiú 289 leány 484 növendék. A tanév kezdődött 1896. okt. 1-én a külső iskolákban nov. 1. A tanyai ism. iskolák vizsgája 1897. márcz. 28, a belsőké május 16-án tartatott meg.

A mi a tanulási eredményt illeti, az nagyon vegyes. Némely iskolában küzdenek a növendékek a magyar nyelvvel s ott aztán az eredmény sok kívánni valót hagy hátra. A magyar nyelvben jártasok szép sikerrel ismételtették a kiszabott anyagot, a mint azt a vizsgaelnökök jelentésükben kiemelik.

Az órarendben némi változás történt, amelyben a növendékeknek órai célszerűségi szempontból a szülők óhajának figyelembe vételével vasárnap délelőtről szerda délutánra tétettek át. A p. ü. minisztériumnak rendelete folytán az elmult tanévben a 15 krajczárokat már nem szedték s ezentúl sem fogjuk szedni, mert ezen kötelezettség csak a mindennapi iskolákra terjed ki.

A földm. ügyi m. kir. minisztériumnak a selyemtenyésztés emelése céljából kiküldött meghatalmazottja 2 füzetet küldött az ismétlő iskolák számára, melyek azok között kiosztattak azon meghagyással, hogy a tanítók a selyemtenyésztést megismertessék s megkedveltessék a növendékekkel.

Molnár János néptanító könyvet szerkesztett az ism. iskolák számára. Ezt a kiváló munkát egy bíráló bizottság behatóan megvizsgálta s azt jónak találta, mert a miniszteri tantervben és rendeletekben előírt tananyag úgy mennyiség, mint terjedelemben nézve kellőképpen van felölve, a vallás-erkölcsi nevelés mellett a hazafias nevelésnek is kiváló eszközzéül használható; nyelvezetet illetően gondot fordított a szerző arra, hogy a tisztán magyar anyanyelvű, mint a nem magyar ajkú növendékek is használhatóak, beosztása könnyen átnézhető s így könnyen kezelhető. E tulajdonságainál fogva a helybeli ism. iskolában való

használatra ajánlatot az eddigi Bánhegyi-Emeczi féle helyett s a bizottság felhívta a szerzőt hogy könyvét apróbbá tartsa. Azóta azonban az ismétlő iskolák ügye átalakításnak néz elébe s a tankönyvet újabb rendeletek értelmében szintén át fog kelleni alakítani. S így a könyv sorsa a jövő bizottság kezébe kerül.

Áttérek az óvodákra. A képviselő testületnek 1896. jul. 29-iki gyűlésén 110 sz. a hozott határozata értelmében ezentúl az óvodák ügyének intézése az iskolaszéknek illeti. Ennek értelmében az isk. szék az óvodák feletti felügyeletet átvette s magát női tagok bevonásával kiegészítette.

Ez évben állítottatott fel a IV. ker. ovoda s helyiségül az 1600 sorszámú ház térhelyiségei vétettek fel ideiglenes berendezéssel. 1896 szept. 26-án választott meg egyhangulag 16 pályázó közül Mihálfői Emma ovónőnek a szarvasi tiszteletbeli főszolgabíró ur elnöklété mellett. Békésmegye közigazgatási bizottsága a választást jóváhagyta 1896 okt. 12-én s az új ovónő tette a hivatalos esküt.

Nsg. tanfelügyelő ur szept. első napjaiban meglátogatván az óvodákat megerősítette azt, a mit a felügyelőség már évek óta érzett t. i. hogy az óvodák türethetetlen állapotban vannak, rámutatott a hiányokra felszerelésben és megfelelő helyiségekben s 1896 szept. 22-ki átiratában határozottan kifejezte, hogy sem egészségi szempontból sem a növendékek számára nem felel meg a követelményeknek. A felügyelőség feltárta a bajt a képviselőtestület előtt, terveket s költségvetést készített. S azóta a helyzet tetemesen javult. A község az óvónők feljegyzései alapján felszereléseket s játékokat rendelt, a helyiségeket kijavíttatta, sőt a II. és IV. kerületi óvodákat a követelményeknek megfelelően átalakíttatta. Azonban itt sem állapodhattunk meg. A Betlehem városrész lakói közül 75 en kérvényt nyújtottak be egy óvodának Betlehemben való felállítására. Míntán a mult évben kimutatott 1264 ovdaköteles befogadására a már meglévő 4 óvodával a most kérelmezett óvoda sem elegendő, a felügyelő bizottság még ezen felül is egy óvodának tervezését és felépítését véleményezte. És mert a község pénztára a már meglévő 4 óvodának megvételeivel berendezésével, átalakításával tetemesen igénybe van véve, annak jelzése mellett azon körülmény megemlékezésével, hogy nálunk az óvodák a magyarosodást illetően nagy missiót teljesítenek a f. ü. b. a két óvodának államköltéségen való felépítését véleményezte s ajánlta és kérte a képviselőtestületet, hogy ez iránt intézkedjék.

A felügyelőség az óvodákat szorgalmasan látogatta. A tagok megjegyzéseiket megtették a látogatási könyvben vagy a gyűléseken. A felügyelő-bizottság öt ízben tartott gyűlést 1896. aug. 19 szept. 3 szept. 26. nov. 6 1897 márcz

3. s mindig volt szives felszólítani az elnököt, hogy az időközben előforduló ügyeket intézze el utólagos jóváhagyás reményében.

Ha már most rövid áttekintést vetünk az elmult időszakra, lehetetlen be nem látnunk azt a rendkívüli erőt, mellyel az óvodák a magyarosodást előmozdítják, hiszen az oly korban levő gyermekekbe csepegtetik az óvónők a magyar szót, midőn azok az iránt legfogékonyabbak s a mely korban szerzett behatások a legmaradandóbbak s irányítók érzésben, gondolatban és tettben azokra is, a kiknek nem lesz módjuk felsőbb tanulmányokat végezni, másrészt pedig kedves kötelességemnek tartom a hála érzetével megemlíteni, hogy a város áldozatkészségével mindig jobbját nyújtotta a felügyelő bizottságnak, midőn az ily fontos nemzeti célokért küzdve utakat, módokat keresett az aránylag kevés anyagi megterheléssel a nemes célokat elérni. Az utóérendő eseménytől még messze vagyunk, de él a törekvés bennünk, hogy azt megközelítsük. S ki vinná kétségbe hogy e tekintetben a legutóbbi évek alatt sok figyelmenre méltó dolog történt?

Míntán a képviselő-testület 1894 július 24-én 3 évre választotta meg a mostani bizottságot, annak kijelentése mellett, hogy a ránk szabott feladatot önzetlenül, hiven és buzgalommal iparkodunk teljesíteni, vissza tesszük megbízatásunkat a képv. testület kezébe kérve azt, hogy e tiszttel a jövőben másokat megbízni sziveskedjék.

Szarvas, 1897. július 27.

Kutlik Endre.
iskolaszéki elnök.

HIREK.

— **Táncmulatság.** Nagy szabású jótékony-célú táncmulatság rendezésén fáradoznak a legnagyobb lelkesedéssel, a Szarvason időző egyetemi és akadémiai polgárok, melyet augusztus 8-án az „Árpád szálló” kerthelyiségeiben fognak megtartani. Nemcsak a hely szépsége s kellemessége, de azon érdeklődés, melyet a szép törekvés itánt, Szarvas város és a vidék közönsége már eddig is tanúsított, szép reményt nyújt arra, hogy a lelkes fáradozást úgy erkölcsi mint anyagi fényes siker fogja koronázni. A rendezőség arra kéri azokat, kik tévedésből meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak náluk jelentkezni sziveskedjenek.

— **Védőtöltési szemle.** Vármegyénk főispánja árvíz elleni védbiztonságunkról a saját szemével akar meggyőződni, midőn elhatározta, hogy a körös-tiszarosi ármentesítő és belvízszelvényező társulatnak Békésmegye területére eső védőtöltéseit és védanyagok s eszközökkel miként történt felszerelését megvizsgálja. A szemleút határideje ez idő szerint — az esős időjárás miatt — még nincs megállapítva.

állok olyan közel hozzád, mint a kocsmabeli idegen emberek.

Az amugy is rosszkedvű Mátyást e szavak még inkább felizgatták s durva válaszalól után hozzáfogott a csomagoláshoz. A táblára vetette tekintetét, hogy lássa, nem felejtette-e el valamit, de az egészen üres volt. Máró keserűséggel mondá:

— Ugy látszik, itt már nem győzik várni, hogy lőduljak. A táblát már letörölték, a mi annyit jelent: Isten hírével!

József kikelt pillantott fel.

— Matyi, ilyesmit gondolsz felőlem? Akkor ugyan mi a te testvéri szereteted? Így persze a legjobb, ha magadra hagylak.

— Mindjárt gondolhattam volna, hogy csak terhedre vagyok a háznál, felelt még élesebben Mátyás József kimont a szobából, még egyszer megfordul, s halványan és reszkette a harag folytán, szólt:

— Olyan testvér, mint te, természetes hogy teher.

Becsapta az ajtót, felment kamrájába s ágyára vetette magát. De az álom elkerülte. Mátyás sem zárta le szemét s éjjelre járt az idő, a mikor ruhástól lefeküdt. Két óra multán már felkelt s az elindulásra készülődött. Sötét volt meg, midőn tarisznyával és hegymászó bottal felszerelve az udvarban állott. Feltekintett bátyja ablakára, de minden csendes volt semmi sem mozdult.

— Alszik még, gondola magában Mátyás. Ugy vonzotta valami, hogy bátyjának lúcsúkezet nyújtson.

— De nem, ő téged megsértett! szólt magához

s nem ment. Könyök akartak utat törni szeméihez, de visszafojtotta őket; melle a fájdalmas érzéstől gyötörve pihogott, s habár szive vérzett, valami vig notát füttyö-reszve, megindult.

3.

Két héttel azután történt, hogy két férfi állt az őrhely előtt, hol Mátyás téli szállása volt. A kisebbik férfi kezét nyújtott a másiknak s mondá.

— No, Isten veled, Bányász Matyi, én majd megpróbálkozom, hogy lekerüljek. Nem jártam jól el, igazságtalan voltam. Bizony, nem maradnék én itt a te helyedben, egészen egyedül; hát még ha valami vad vihar jönne. Isten áldjon! A bátyádhoz írt leveled nálam van.

— Maradj itt, Miska. Nézd, amonnan sűrű fellegek jönnek. Tartok tőle hogy hózivatar lesz, s ha túl nem leszesz a zorgepallón, élve le nem kerülsz.

— Nem maradhatok, hisz tudod, fogadásba megy a dolog. Tan csak nem lesz az idő olyan, a hogy gondold s nem is áll be oly hirtelen. Estefelé esetleg lesz hófúvás, de remélhetőleg akkorára én már otthon leszek; majd csak sietek! Adjon Isten egészséget, Matyi, pár hónap multán megint látjuk egymást.

— Isten áldjon, Miska! Ne felejtkezzél meg a levélről, s igen szépen tiszteltem Józsit.

A kis ember gyors léptekkel haladt az uton. Aggódó arcczal nézett utána Bányász, s fejcsóválva mondta:

— Szegény bolond, csak megnyerné a fogadást! Szívöl kivánom.

Azzal belépett a házba, hogy dolga után lásson. Alig telt el egy kis idő, midőn egyszerre szélzugas rekesztette meg az ablakokat s hópihéket űzött, kergegett. Ijedten tekintett ki Mátyás.

— Ha ez így megy tovább, szólt, nem tudom, hogy jut le Miska. Bárcsak itt maradt volna!... Nem marad más hátra, mint hogy utána merjek.

A vihar nemsokára fokozott erővel tört ki s a levegőt kavargó hópihékek telítettek meg úgy, hogy semmi más nem látszott. Mátyás hirtelen határozott: felöltötte vízmentes ruháját, hócipőit felkötötte, köteleket és jégcsákányt vetett a hátára, magához vett egy üveg cognacot és egy doboz kétszersültet s kezébe fogta a szeges hegymászó botot. Elzárta a házikó ajtaját s körültekintett.

— Nem lesz könnyű dolgom, csak legalább idejében érkezem! — mormogta maga elé; azután hatalmas léptekkel nekivágott a levezető útnak... Menyire járatosnak kellett lennie! A hóréteg már mindent betakart, a hópihékek sűrű hullása miatt csak pár lépésnyire lehetett látni, a szélvész süvöltött, dühöngött s Mátyás csak nagy erőmegfeszítéssel tudta magát tartani, amde mégis oly biztosan haladt utján, mintha valamely kényelmes országuton járna s nem oly veszélyes hágókou, a hol egy eltévesztett lépés a biztos halálba: a táltongó mélységbe vezet. Fél órai járás után megállt s így szólt:

— Körülbelül itt érhettem utól a vihar. Csak tovább ne ment volna!

Előrevigyázva lépegetett tovább, jobbra-balra te

— **Virághullás.** Nincs is itt-még az ősz, már is virágot hullajtja, hervadással indul, gyászt ölt egy családja. Ponyiczky János és neje Kollár Etel vesztettek el kedves, szép s erőteljes leányukat Gizát. Elhervadt, lehullott egy szép rózsabimbó, amely még csak nem rég úgy díszlett mindnyájunk örömeire. A gyász-esetről a következő halotti jelentés lett kibocsátva: Ponyiczky János, nyugalmazott pénztáros, mint apa, Ponyiczky Jánosné szül. Kollár Etel, mint anya, Etel, Kálmán, Jenő, Margit és Zoltán mint tes vérek, továbbá idősb. Kollár János ügyvéd és neje, mint nagyszülők, ugyanígy a Ponyiczky és Kollár családok elágazó nagy rokonsága mély fájdalommal jelentik Ponyiczky Gizellának f. évi július hó 30-án délelőtt 10 órakor 18 éves korában hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. Temetése a gyászoló családi háznál f. évi július hó 31-én délután 5 órakor az ág. h. ev. egyház szertartása szerint lesz megtartva s onnan a boldogult földi maradványa az ő temetőbe örök nyugalom helyére el kísérve. Szarvas, 1897. július hó 30-án. Az ifjúkor ártatlan boldog álma takarja örökre nyugvó porait!

— **Nem lesz közlekedési hidunk a Körösön.** Szarvas város közönsége ugyanis mozgalmat indított meg egy a Szarvas—mtúri országút irányában a Körösre építendő hidnak állami költségen való kiépítése iránt. — Amennyiben ezen hid költségeinek viselését az államkincstár el nem vállalta, mert ezen hid kiépítése csupán Mezőtúr és Szarvas városok érdekét képezi, — most Békésmegye alispánja ezen ügy iratait ad acta tétetni rendelte. Így a hid építése végleg eljuttatott.

— **Közmunka összeírása.** Békésvármegye alispánja a közmunka összeírását ille őleg úgy reorganizált, hogy a közmunka a helyszínen irassék össze. Ez által eleje lesz vége a sokszor előforduló téves kirovásoknak s az ebből származó jogos panaszoknak.

— **Sertésvész az egész megye területén.** A nagyobb-nagyobb mérveket öltő sertésvész tovább terjedésének megadályozása céljából vármegyénk alispánja az egész megye területére nézve a zárlatot elrendelte.

— **Színészet.** Már hírt adtunk arról, hogy nálunk színi előadásra Makó Lajosnak, a szegedi városi színház igazgatójának adott a főszoftabiró engedélyt. Nevezett színigazgató most bocsátotta ki színházi jelentését, melyben értesíti városunk közönségét, hogy a bérlet gyűjtéssel Krémer Jenő színházi titkárt bízták meg, s melyben jelenti hogy előadásainak sorozatát az Árpád szállaló dísztermében a folyó évi augusztus-hó 14-én kezdi meg. A színtársulat tagjai a következők: Nők; R. Réthy Laura Szende Anna Ráday Teréz R. Balog Etel, Szilágyi Berta, Lászy Vilmosné, Tárnoky Gizelle, Juhász Sándorné, Szakács Andorné, Csánady Mari, Szabó Károlyné, Kövesy Juczika, L. Halász Anna, Farkas Lina, Szabó Lajosné, Szilágyi Dezsőné, Berényi Paula, Makóné (pénztáros), Férfiak: Pethes Imre, Szakács Andor, László Gyula, Stoll Károly, Juhász Sándor, Mezey Péter, Sándor Emil, Krémer

Jenő, Szilágyi Dezső, Makó Lajos (igazgató), Réthy István, Beesky Jenő, Szabó Károly, Szabó Lajos, Galló Gyula, Rákossy Ferenc, Latabár Endre, Nagy Vilmos Gerzsán Kálmán, Karnagy: Stefanidesz Károly. Sugó: Komlós Gyula. Nyolcz tagból álló zenekar. Ruhatárnok: Orosz István. Kellékes: Tóth Ferenc két segédvel. Szolga: Krigler István. A saison munkaterve sok és válogatott szindarabok előadását czélozza. M. Makó Lajos igazgató színtársulatát kitünő és jó erőkből összeállítottnak ismerjük, kik nek hirt már jóval megelőzte ideérkezteiket. — De ezzel szemben azt is ki kell jelentenünk, hogy Szarvas városának igazán méltó közönsége el is várja, megkívánja, hogy egy oly a nem mindennapi igényeit teljesen kielégítő színtársulat álljon elő, mely kiérdemlje támogatását, s melyet támogatni, pártolni fog is, ha az a színtársulat magát arra érdemesnek bizonyítja. Azt reméljük tehát, hogy nem lesz sem közönségünknek a színtársulatra, sem a színtársulatnak a közönségre oka panaszkodni. — Mi a magunk részéről előre is jelezhetjük azt, hogy a színtársulattal szemben közönségünk érdekében, mindenkor a legszigorubb kritikát fogjuk gyakorolni; — mert ha megtettük a műkedvelőkkel, inkább megcsaljuk a hivatásos színészekkel szemben.

— **Esperességi gyűlés.** A békési ev. egyházmegye közgyűlése csak aug. végén fog megtartani Kondoroson (nem aug. 3-án mint a hogy hirdette volt. Az arad-békési egyházmegye pedig aug. 3-án tartja közgyűlést Mező-Berényben Nt. Koren Pál esperes és Zsilinszky Mihály államtitkár elnöke mellett.

— **Ártézi kút.** Kondoros községe, mint a hogy annak idején megirtuk az ezredéves ünnep emlékére Keviczky lelkész indítványára elhatározta, hogy egy artézi kutat létesít. A kút ügyében végre határozó fordulat állott be, a mennyiben a derék község tegnap szerződött Bányász Mór török-zertmiklósi technikussal ki 6000 frtért kötelezi magát perczé ként 40 hiler vizet szolgáltató artézi kutat furni. A munkálatot nem sokára megkezdik.

— **Betörés** Palinkás Györgyné szentandrás lakosnő Szentandrás község belterületén levő házáat kirabolta valamí jó madár, valószínűleg az aki nagyon jól tudta, hogy nevezett asszonynak megtakarított pénzcskéje van a ládájában. — Ugyanis a tettes az ablak felfeszítése után a pénzt tartalmazó ládát feltörve, a a keserves munkával összekuporgatott 260 frt 50 krt szépen elemelte. — A tettest ez ideig kézre keríteni nem sikerült a rendőrségnek, de a nyom, melyre akadnak, talán sikert eredményez.

— **Önkéntes tűzoltó egyesület.** Ücsöd község a haladó községek közt méltán foglal helyet. Most ismét egy szép eszmének kivitele által fejezte ki haladás iránti célját. Ugyanis nagyon rövid előkészületek után bár, de igen szép számmal, 40 taggal megalakult az ücsödi önkéntes tűzoltó egyesület, melynek elnökevé Blaskó Lajos postamester, főparancsnokává Fehér Béla földbírtokos, parancsnokává Zih Géza kereskedő lett megválasztva. A tűzoltó egyesület első intrádára

a tűzoltáshoz szükséges gyakorlati és elméleti tanulmányok megszerzése végett 3 tagját Budapestre az országos tűzoltó szaktanfolyamra mindjárt fel is küldte, még pedig a főparancsnokát, parancsnokát és egy szakasz parancsnokot. Elismerésünket fejezzük ki mi is e nemes intézmény felállításáért Ücsöd község közönsége előtt.

— **Nyári táncmulatság.** A mezőtúri kereskedő és nyomdász ifjak 1897. évi augusztus hó 8-án a városi népkertben a mezőtúri Árvaház-alap javára jótékony czélú zárkórú nyári táncmulatságot rendez. Melyet a jótékony czél érdekében is melegen ajánljuk közönségünk figyelmébe, mert tőlünk is sokan szoktak átrándulni. Ezúttal pedig az előre is sikerültnek látszó nyári mulatságra, mely jótékonyssággal áll összekötésben, reméljük többen is fognak átrándulni.

— **Portómentes levelezés.** A földmivelésügyi m. k. miniszter, dacára annak, hogy a magán érdeken működő testületek a fenálló szabályok alapján portómentességre igényt nem tarthatnak, a hegyközségeknek megengedte, hogy a portómentességet élvező hatóságok és hivatalokhoz, ezek felszólítására, leveleik, azon esetben, ha „hivatalos felszólításra ügyben portómentes“ záradékkal vannak ellátva, portómentesen kezelendők.

— **Távirat feladás megkönnyebbítése oly helyeken, ahol csak postahivatal van.** A nagyváradi m. k. posta igazgatóság értesítést bocsátott ki, hogy miként kell eljárni a nagy közönségnek oly helyeken, ahol távirat hivatal nincs. E czélból ugyanis a zárt levelező-lapokhoz hasonló alakú, zárható „táviratlapok“ hozattak forgalomba. Ily távirat lapok kaphatók minden postahivatalnál, tehát ott is, hol távirat nincs; nemkülönbben a frankójege árusoknál darabonként 31 krajczárért s felhasználhatók a magyar korona területén bárhol, Európa bármely államába szóló táviratok feladásánál. Azokra nézve, akik táviratával nem bíró helyeken laknak, a táviratozást ezen lapok használata megkönnyíti, mert bármely posta hivatal elfogadja és a legelső postaindítással küldi e a legközelebbi távirat-hivatalhoz express levelek módjára díjmentesen.

— **Felhívás.** A múlt év június havában alakult meg sopronban, Mária Jozefa császári és királyi főhercegnő ő fensége magas védnöksége alatt egy szegénysorsu magyar honpolgárok nyomorék, vagy gyenge elméjű, különben jó indulatú gyerekek ápolása és kereset képessé tételére céljából létesítendő menhely felállítását és fentartását czélozó egyesület Mária Jozefaphinum név alatt. Ezen egyesület legelső feladata közé tartozik tartozik tagokat és pártfogókat gyűjteni a végből, hogy czélját minél biztosabban és minél előbb elérje. — Egy ily valóban jótékony és hazafias intézet létesítése érdekében alakult meg tehát ezen egyesület mely midőn a nagy közönséghez szól azért, hogy anyag, támogatást kérjen, — annak nemcsak jótékonyására hanem hazafiságára is apellál. Mert hiszen arról van szó. hogy elkoresodott és így a társadalomnak már-már elveszett egyének lehetőleg meggyógyítva és kere

kintgetett, kutatott, kiáltozott is, hogy „Miska, Miska!“ de csak a szél rémes zúgása volt a felelet. Egy sziklát is megkerült, miközben egyre haladt.

— Tíz percz múlva eljutott a zergepallóhoz; ha odáig élve meg nem találom, akkor elveszet. Nem kellett volna eleresztenem. De hát szerettem volna, hogy Józsi megkapja leveletem . . . Ha elgondolom, hogy tán többé nem is látom bátyámat, s vissza nem vontam azt az elejtett szót . . . Ha nem kapja meg leveletem, ha meg nem bocsát . . . Istenem, hisz' ki se tudnám tartani, idefenn az egész télen át! . . .

A mint a vihar egy pillanatra épen elhallgatott, ismét kiáltott s neszelt . . . Igen . . . igen . . . mintna hangot hallott volna. Újból kiáltott s a szélvész csillapultakor világosan hallotta a segélykiáltásokat.

— Hál' Istennek, még nincs a Zerge pallón túl, tán épen a Sárkányfő alá került.

Mindjárt ott termett Mátyás; hatalmas sziklatömb magaslott ki a járó fölött s úgy nézett ki, mint egy kitátott óriási torok. Mátyás újra kiáltott s most már fel is ismerte Miska hangját, a ki a természetalkotta kapusikátor legbensőbb zugában keresett menedéket a dühöngő vihar elől s összehúzódva kuczorgott.

— Te vagy, Matyi? szolt az érkezőhöz.

— Csak hogy még megtalálalak!

— Hát én miattam jöttél ide le? . . . Az Isten áldjon meg érte, Matyi! . . . Bizony, már azt hittem, hogy itt kell elpusztulnom könnyelműségem bűnhődéséül.

— De itt nem maradhatsz. Jer velem vissza!

— Fel már nem mehetek, érzi a mellem, csak lemehetnek!

— Ne jőjj! Igyál egy kortyot üvegemből s harapj egy kis kétszersültet. A vihar most egy kissé alább hagyott, majd átvetettek a Zerge-pallón. Onnan azután egy félóra alatt az erdőben vagy s egy óra múlva már lent lehetsz a szurokégetőben. Lent nem rombolt semmit a hózivatar, a völgyben még elég meleg van: a mi fenn hó, lent víz. Jer tehát! Nálad van a levél?

— Hogyne! Mátyás levette válláról a kötelet s ráerősítette Miska derekára; azután felcsatolta a hócipőket s előre ment.

— Vigyázz! kiáltá. Az út csak néhány láb széles!

Mig a vezető a frissen hullott hóban biztos lépésekkel haladt, addig a mögötte haladó kis emberke sokszor derékig süllyedt s hörögve követte a Bányász fiút. Ereje mindig jobban és jobban fogyott; sőt egyszer majdnem lebukott a mélységbe, ha Mátyás a kötéllal meg nem akadályozza a zuhanást.

— A magyán már tít vagyunk, szolt egy idő múlva Mátyás lélegzetet véve s leoldotta a kötelet.

— Köszönöm neked ezerszer, milliószor! Sohasem fogom ezt elfelejteni!

Mátyás vezette még egy darabon pajtását, az erdőig, a hol az út láthatólag jobb volt. Ott azt mondá:

— Isten veled, Miska!

— Micsoda, hát te megint vissza akarsz menni?

— Természetesen, hiszen időjárásírsi őrszolgálatra vagyok kirendelve. A kötelesség mindennél előbbre való.

Te fáradt is vagy biztosan. Pihenj legalább s várd be az időt lenn a szurokégetőben.

— No hiszen, akkor a fél telet itt kellene tőtenem.

— De Matyi, az nem lehetséges, hogy te ismét visszajuss.

— Kell! Mondd meg bátyámnak, hogy tiszteltem s a legelső tiszta éjjel nézzen fel, majd látni fogja a hegyi tüzeimet.

Elváltak. Miska a megerőltetéstől kifáradtan, az izgatottságtól remegve a veszélytelen uton csak vonsozta magát addig Matyi bátran baladt visszafelé, u veszélyeknek elébe . . . A fergeteg ismét megújult s nagyon megnövezítette a felszállást, de a járatos hegy vezető megküzdött ezzel a fáradsággal is és nem sokára visszaért a Sárkányfőhöz. ekként az útnak legveszélyesebb része már háta mögött vala. Néhány pillanatig megpihent a helyen, a hol az előbb Miskát találta, de hogy a pusztaságból kényelmes otthonába jusson, ösztönözte, sarkalta a vágy s sietve megindult.

Gond nélkül hagyta el a Sárkányfőt, de im', menydörgésszerű robaj hallatszott felülről. Rémülten kiáltott fel, miközben visszaugrott.

— Lavina!

Óriási hőtömeg rohant nagy robajjal alá. Egy velegördülő szikla darab Mátyást találta, lábához zuhant, minek következtében elvesztette az egyensúlyt és a ő mélységbe bukott . . .

(Folyt. köv.)

setképevé téve, vissza adassanak az életnek, a családnak és hasznos polgárok gyanánt a társadalomnak. Arról van szó, hogy lehetőleg számos szegény sorsú szülőnek, ki koros gyermekét nem ápolhatja és napról napra tétlenül kénytelen nézni, miként szenved és sorvad az, segítséget nyújtva ezen egyedül és nekik vagy kérésre adják vissza gyermeküket, kik ez esetre öregkorukban még kenyérkeresőjük is lehet, vagy istápolná őket, kevés gyermekük ápolása és eltartása által gondoskodva rólunk esetleg életfogytig. Ezen egyesület tehát a felsoroltaknál fogva biztosan számít sokaknak támogatására, mert hiszen a cél nem egyedül a jótékonyág gyakorlása, a szenvedő emeriségén való segítség, hanem ezeken kívül egy nagy társadalmi misztio teljesítése is. — A kérelem tehát mely a pénzbeli segélyadomány iránt szól, ismétlésre nem szorul, hisz a kitűzött cél elég ékszólan beszél helyette a szenvedés magától kiált segítségért s e hazában van elég hazafi és jószívű emberbarát, ki szívesen segít létesíteni egy olyan intézményt, mely irt van hivatva pótolni év tizedek mulasztását fogja jóvá tenni és méltó lesz arra, hogy helyet foglaljon az ezeréves hazá által oly tetemes áldozatok árán létesített számos talán nem is ennyire hasznos intézmény között. Adja tehát mindenki anyagi viszonyaihoz mért pénzbeli segélyét jó szíjjel. — Az aláírási ívet a község előjárósága már kibocsájtotta.

— **Halló! Halló!** Itt Scherz és Kramer debreczeni mező gazdasági gép és műszaki szerszám tulajdonosok szarvasi főktelepének üzletvezetője Landler Pál beszél és adja tudtára a nagyérdemű gazda közönségnek, hogy a vezetése alatt álló mezőgazdasági gépraktár főktelepet a Korik-féle házból, a piac téren levő Buk-féle házba helyezte át s adja pedig tudtára azzal, hogy a gépraktár oly mint a gazdasági gépekkel van felszerelve melyek párjokat ritkítják. Így módjában áll a gazdaközönségnek egy oly annak jó és tökéletes voltáról saját szemével meggyőződött hibátlan gépet, vásárolni, a mely gép minden tekintetben tetszéssel fogja nyerni.

— **Sport.** A temesvári „Velocitás“ kerékpár egyesület a külföldi minták után, a modern kor igényeinek teljesen megfelelő új verseny pályát épített egészen fából, melyet a folyó évi augusztus hó 20-án, vagyis Szent-István napján egy nagyszabású kerékpár verseny nyel ünnepélyesen megnyitni szándékozik. E versenyt augusztus 22-én egy második fogja követni. Ezen kerékpár versenyről azért adunk hírt, mert városunkban is nagyon felfozaporodott azon sport kedvelők száma, kik a kerékpározást üzik. — A temesvári „Velocitás“ kerékpár egyesület elnöksége a lapok szerkesztőségét arra kérte fel, hogy az itteni ezen sportot üzők névjegyzékét küldené meg, — s ezen megkeresés kíséretében a verseny pályájuk részletes leírását is megküldte. A részletes leírás szerint a pálya hossza 333.33 méter tesz ki, szélessége pedig 5.35 méter. Az egész verseny pálya szerkezete erős tölgyfa oszlopokon nyugszik, a melyek egymástól 3-4 méternyi távolságban 1.5 méternyi mélységre van beverve a földbe. Ezen erős tölgy závarok vannak, melyeken ismét a gerendák nyugszanak a földdel együtt. — A pályát 1 mtr. magas korlát veszi körül. A verseny pályaközepén még egy sík pálya van a kezdők részére. Van továbbá két 20-20 mtr. hosszú, fedett pályolyokkal és ülőhelyekkel ellátott tribün, hasonlóan egy a védnök számára fentartott erkély. Ezek úgy vannak berendezve, hogy a közönség a nap hevétől mentve legyen.

— **Felhívjuk** a fővárosba utazó t. közönség figyelmét Kovási Nándor előkelő és nagy éttermére, (VII. Erzsébetkörút 27.) ahol kiváló ételek és italok szolid árak, pompás kiszolgálás biztosítják a vendégek teljes megelégedését. Ezenkívül esténként nagy katonazenekar játszik szabad bemenet mellett.

Népmozgalmi adatok.

Születések. Az elmúlt hét folyamán született 15 gyermek. Az év elejétől ezideig összesen 555.

Eljegyzés a hét folyamán egy eljegyzés történt, ugyanis Juhász Mihály eljegyezte Kondacs Mária-t.

Házasság. Az elmúlt héten nem kötött.

Halálozás. Az elmúlt hét alatt meghalt 14 ember. Az év elejétől ez ideig összesen 349.

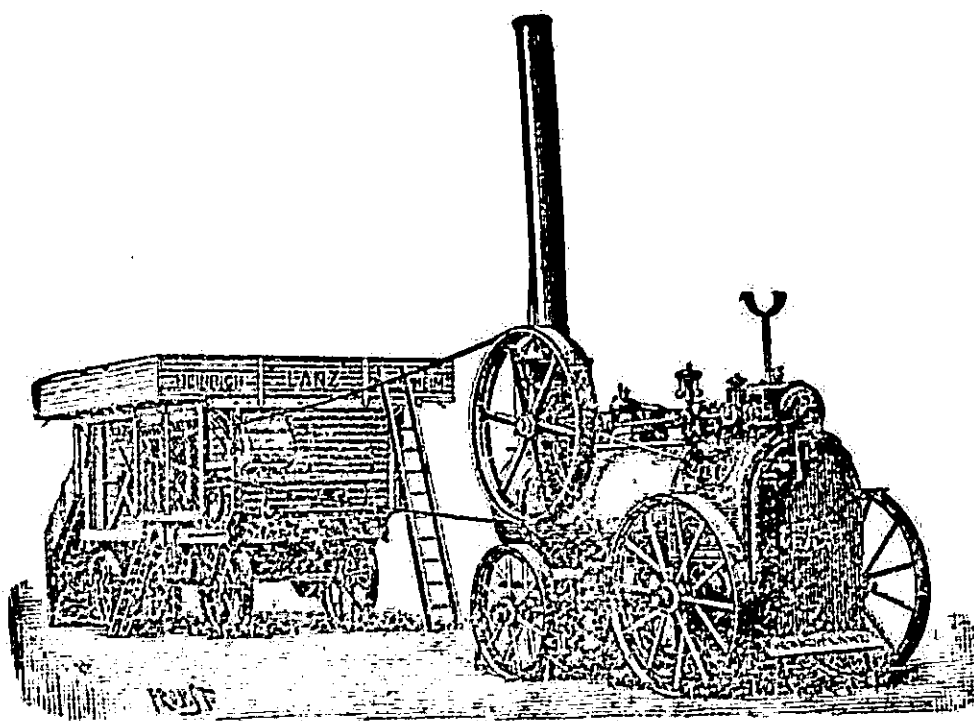
Ezek szerint az év elejétől ez ideig szaporodás 206, — mely szám, ha a szaporodás ily arányban halad, az év végével a három százat eléri.

Felelős szerkesztő DOLESCH JÓZSEF.
Kiadó lap tulajdonos SÁMUEL ADOLF.

HIRDETÉSEK.

Drössler Károly

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár, vas és érc öntőde
Budapest, VI. Váci-körút 59 sz.
Alapított 1866 ban.

Ajánlja saját gyártmányu legbitünőbb kivitelű szabadalmazott gözcseplőkészleteit, melyek a magyar gazdasági viszonyoknak legcélzesebben megfelelnek és az összes gazdaságba vágó gépeit.

Kizárólagos képviselő Magyarországon részére LANZ HENRIK manheimi cégétől, mely elismert legnagyobb és legjelentékenyebb gyár gőzmozdonyok és cséplőgépekben; utóbbiak háromszori légtisztításra berendezve.

Ezen készletek minden eddigi versenyeknél az összes versengő belföld és angol gyártmányokat legmagasabb kitüntetéssel legyőzték. Ezek tehát a világ legjobb gözcseplőkészletei.

Képes árjegyzékkel bérmentve felvilágosítással készséggel szolgálunk.

2-6

Tömörön hajlított szolid kivitelű faszékek

nád, perforirozó és préselt fa ülés-
sel többféle kivitelben

jutányos árban kaphatók

Szichra Tivadar

üveg és porcellán kereskedésében (ungvári
székgyár gyári raktára)

Szarvas, piac t é r.

Díszes képek drb.-ként 4 frt 50 Kt.

izléses kép keretek minden nagyságban készíttetnek.

Ugyanott gyermek koscsik kaphatók

3-2

Hazánk legkedveltebb savanyú-vize, a

Mohai Agnes forrás

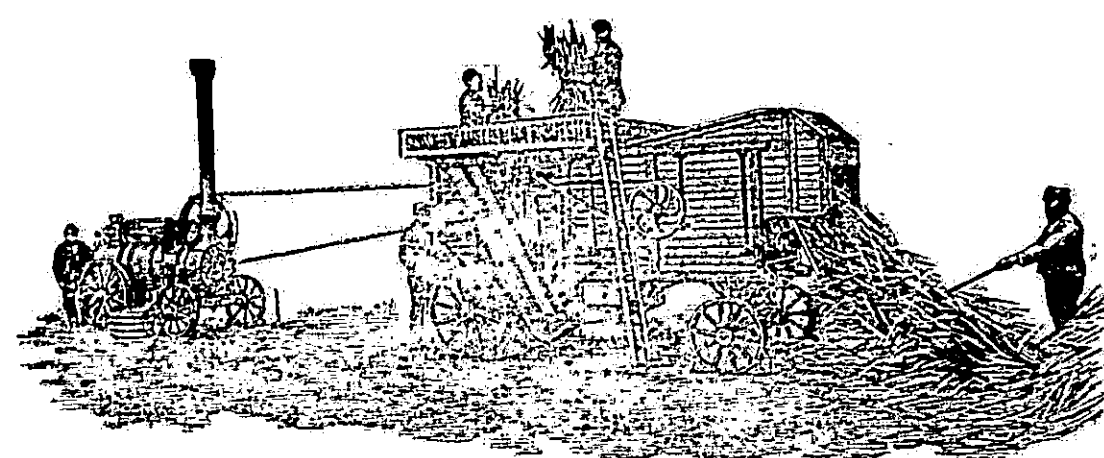
mely a coerla járvány idejében preservatív szernek bizonyult.

Borral használva kitünő kedveltségnek örvend.

Friss töltésben kapható

Csapó Soma

fűszer üzletében.
3-2

Mezőgazdasági gép és műszaki szerszám

raktár tulajdonosok Scherz és Kramer

Debreczenben

A gazdaközönség érdekében kellemes kötelességüknek tartják köztudomásra hozni, hogy Szarvason a piac téren Buk-féle házban egy fők telepet létesítettek, vezetésével Landler Pál helybeli lakos urat bízták meg.

Telepükre a legjobb minőségű minden néven nevezendő mezőgazdasági gépeket szállítanak, hogy a gazdaközönség szükségletének nagy részét nem csak ábra szerint, hanem természetben láthassa és megvehesse.

Igyekeznek jó gépek szállítása által a gazdaközönség bizalmát kiérdemelni.

10-5